

AN ROINN OIDEACHAIS

LEAVING CERTIFICATE EXAMINATION, 1996

GREEK — ORDINARY LEVEL
(400 marks)

0265

FRIDAY, 21 JUNE — MORNING, 9.30 to 12.30

- I. Translate into English any three of the passages A, B, C, D. (All passages carry equal marks):—

[210]

A.

(The Kardoukhoi seem to block the way, but Xenophon's dream reassures him.)

"Ενθα δὲ ἐπὶ τοῦ ὅρους ἔώρων τοὺς Καρδούχους πολλοὺς συνειλεγμένους ἐν τοῖς δπλοις. ἐνταῦθα δὴ πολλὴ ἀθυμία ἦν τοῖς Ἑλλησιν. ταύτην μὲν ὁὖν τὴν ἡμέραν καὶ τὴν νόκτα ἔμειναν ἐν πολλῇ ἀπορίᾳ δῆτες. Ξενοφῶν δὲ ὅναρ εἶδεν ἔδοξεν ἐν πέδαις δεδέσθαι, αὐταὶ δὲ αὐτῷ αὐτόμαται λυθῆναι ὥστε αὐτὸν διαβαίνειν ὅπσον ἐβούλετο. ἐπεὶ δὲ ὅρθρος ἦν, ἔρχεται πρὸς τὸν Χειρίσοφον καὶ λέγει, διτὶ ἐλπίδας ἔχει καλῶς ἕσεσθαι, καὶ διηγεῖται αὐτῷ τὸ ὅναρ. ὁ δὲ ἤδετό τε καὶ, ὡς τάχιστα ἔως ὑπέφαινεν, ἐθύνοντο πάντες παρόντες οἱ στρατηγοὶ· καὶ τὰ ἵερά καλὰ ἦν εὐθὺς ἀπὸ τοῦ πρώτου. καὶ ἀπιόντες ἀπὸ τῶν ἱερῶν οἱ στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ παρήγγελλον τῇ στρατιᾷ ταῦτα.

XENOPHON. (70)

ἔώρων: they saw; ὅναρ: dream; πέδαι: fetters; ὅρθρος: dawn.

B.

(The Athenian fleet attacks Methone, but Brasidas wins his first honour by saving it.)

Οἱ δ' ἐν ταῖς ἑκατὸν ναυσὶ περὶ Πελοποννησον Ἀθηναῖοι καὶ Κερκυραῖοι μετ' αὐτῶν περιπλέοντες καὶ ἐς Μεθώνην τῆς Λακωνικῆς ἀποβάντες τῷ τείχει προσέβαλον δοντι ἀσθενεῖ. ἔτυχε δὲ περὶ τοὺς χώρους τούτους Βρασίδας ὁ Τέλλιδος ἀνὴρ Σπαρτιάτης φρουρὰν ἔχων· καὶ αἰσθόμενος ἐβοήθει τοῖς δὲ τῷ χωρίῳ μετὰ δπλιτῶν ἑκατόν. διαδραμών δὲ τὸ τῶν Ἀθηναίων στρατόπεδον ἐσκεδασμένον κατὰ τὴν χώραν καὶ πρὸς τὸ τεῖχος τετραμμένον ἐσπίπτει ἐς τὴν Μεθώνην καὶ δλίγονς τινάς ἐν τῇ ἐσδρομῇ ἀπολέσας τῶν μεθ' ἑαυτοῦ τὴν τε πόλιν περιεποίησε καὶ ἀπὸ τούτου τοῦ τολμήματος πρώτου τῶν κατὰ τὸν πόλεμον ἐπηγέθη ἐν Σπάρτῃ. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἀραντες παρέπλεον, καὶ σχόντες τῆς Ἡλείας ἐς Φειάν ἐδηρούν τὴν γῆν ἐπὶ δύο ἡμέρας.

THUCYDIDES. (70)

φρουρά: garrison; σκεδάννυμι: I scatter; περιποιέω: I protect; ἐπαινέω: I praise.

C,

(The messenger tells Agamemnon that he has brought his daughter to him and describes how the army has reacted to her arrival.)

AΙΓΑΕΛΟΣ

δ Πανελλήνων ἄναξ,
 Ἀγάμεμνον, ἵκω παῖδά σοι τὴν σὴν ἄγων,
 ἥν Ἰφιγένειαν ὀνόμαζες ἐν δόμοις.
 ἔγα δὲ πρόδρομος σῆς παρασκευῆς χάριν
 ἥκω· πέπυσται γάρ στρατός, ταχεῖα γάρ
 διῆξε φήμη, παῖδα σὴν ἀφιγμένην.
 πᾶς δ' εἰς θέαν δυμίλος ἔρχεται δρόμῳ,
 σὴν παῖδ' δπως ἴδωσιν· οἱ δ' εὐδαιμονες
 ἐν πᾶσι κλεινοὶ καὶ περιβλεπτοὶ βροτοῖς.
 λέγουσι δ' ὑμέναιος τις ἢ τί πράσσεται;
 ἢ πόθον ἔχων θυγατρὸς Ἀγαμέμνων ἄναξ
 ἐκόμισε παῖδα; τῶν δ' ἂν ἥκουσας τάδε·

EURIPIDES (70)

χάριν (with gen.): for the sake of; δυμίλος: crowd; ὑμέναιος: marriage;
 πόθος: desire.

D.

(Agamemnon cannot sleep. He decides to get up and consult Nestor.)

"Ἄλλοι μὲν παρὰ νησίν ἀριστῆες Παναχαιῶν
 εὖδον παννύχιοι, μαλακῷ δεδμημένοι ὅπνῳ·
 ἀλλ' οὐκ Ἀτρεΐδην Ἀγαμέμνονα ποιμένα λαῖνον
 ὅπνος ἔχει γλυκερός, πολλὰ φρεσὶν δρμαίνοντα.
 ήδε δέ οἱ κατὰ θυμὸν ἀριστὴ φαίνετο βουλή,
 Νέστορ' ἐπὶ πρῶτον Νηλήιον ἐλθέμεν ἀνδρῶν,
 εἴ τινα οἱ σὸν μῆτιν ἀμύμονα τεκτήναιτο,
 ή τις ἀλεξίκακος πᾶσιν Δαναοῖσι γένοιτο.
 δρθωθεὶς δ' ἔνδυνε περὶ στήθεσσι χιτῶνα,
 ποσσὶ δ' ὅπδο λιπαροῖσιν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα.

HOMER (70)

εῦδω: I sleep; μαλακός: gentle; δρμαίνω: I consider; ἐλθέμεν =
 ἐλθεῖν; μῆτις: plan; ἀλεξίκακος: protective; πέδιλα: sandals.

2.

(i) Translate into English:

[100]

(60)

ἐπειδὴ δὲ δ ἀνθρωπος θείας μετέσχε μοίρας, πρῶτον μὲν διὰ τὴν τοῦ θεοῦ συγγένειαν ἔφων μόνον θεοὺς ἐνόμισε, καὶ ἐπεχείρει βωμούς τε ἴδρυεσθαι καὶ ἀγάλματα θεῶν· ἐπειτα φωνὴν καὶ δνόματα ταχὺ διηρθρώσατο τῇ τέχνῃ, καὶ οἰκήσεις καὶ ἐσθῆτας καὶ ὑποδέσεις καὶ στρωμνάς καὶ τὰς ἐκ γῆς τροφὰς ηὔρετο. οὕτω δὴ παρεσκευασμένοι κατ' ἀρχὰς ἀνθρωποι ψκουν σποράδην, πόλεις δὲ οὐκ ἡσαν· ἀπώλλυντο οὖν ὑπὸ τῶν θηρίων διὰ τὸ πανταχῇ αὐτῶν ἀσθενέστεροι εἶναι, καὶ ή δημιουργικὴ τέχνη αὐτοῖς πρὸς μὲν τροφὴν ἴκανὴ βοηθός ήν, πρὸς δὲ τὸν τῶν θηρίων πόλεμον ἐνδεής — πολιτικὴν γάρ τεχνην οὕτω εἶχον, ής μέρος πολεμική — ἐξήτουν δὴ ἀθροίζεσθαι καὶ σφέζεσθαι κτίζοντες πόλεις· δτ' οὖν ἀθροισθεῖεν, ήδικουν ἀλλήλους ἀτε οὐκ ἔχοντες τὴν πολιτικὴν τέχνην, ὅστε πάλιν σκεδαννύμενοι διεφθείροντο.

READING GREEK

(ii) Answer any four of the following questions. (Each question carries ten marks):- (40)

- (a) What gifts did Prometheus give to mankind?
- (b) Write a brief note on Zeus.
- (c) Tell of the part played by Sophists in Greek society.
- (d) Give the *first person, singular, active* of *ηύρετο, θκουν, ἀπάλλυντο* in the piece above.
- (e) What role did Hermes play in the creation story?
- (f) Write a note on Plato and Socrates.

3. Answer three of the following questions. At least one question must be chosen from Section A and one from Section B. The third question may be chosen from either Section. (Each question carries thirty marks):-

[90]

A.

- (i) Outline the main events in the first part of the Peloponnesian War from 431–421 B.C.
- (ii) Describe how the Spartans treated Athens after 404 B.C. and tell of their attempts to form an empire.
- (iii) Write about the conquests of Alexander the Great.
- (iv) Write brief notes on two of the following: Cleisthenes; Lycurgus; Helots; The Delphic Oracle.

B.

- (i) Name two writers of Greek tragedy, and tell the story of one play by either writer.
- (ii) Tell what you know about the life and writings of Thucydides.
- (iii) Describe your favourite Greek statue, and say why you particularly like it.
- (iv) Outline the main features of ancient Greek vase painting. You could mention the shapes of the pots, the method of decoration, black figure, red figure, and typical subjects painted.